

Škola prírodných záhrad

PRIRODZENÁ OCHRANA

v malej permakultúrnej prírodnej záhrade

5. časť

Hanka Sekulová

www.prirodne-zahrady.sk

Škola prírodných záhrad

PRIRODZENÁ OCHRANA

v malej permakultúrnej prírodnej záhrade

Obsah knihy kopíruje naše vlastné skúsenosti z niekoľkoročného pozorovania prírodných mechanizmov v našich dvoch prírodných záhradách. Všetky fotografie sú z rodinného archívu a podliehajú autorským právam vrátane textov.

Vzhľadom na dvojstranové obrázky si prosím nastavte v PDF prehliadači zobrazenie dvoch stránok vedľa seba.

Vydala spoločnosť Darček-prekvapenie s.r.o.
Lipová 6, 90028 Ivanka pri Dunaji
1. vydanie, 2019

Text, fotografie ©Hanka Sekulová
Návrh obálky a grafický dizajn Tomáš Ábel
Zalomenie Michal Sekula

ISBN 978-80-973280-0-9 (elektronická verzia vo formáte PDF)

Hanka Sekulová

www.prirodne-zahrady.sk

Obsah

 Upozornenie	7
 Príbeh dvoch prírodných udržateľných liečivých záhrad	11
 Niekoľko slov o mne	13
 Škola prírodných záhrad	17
 Základná filozofia prírodných záhrad	19
 Projekt prírodných záhrad vo svete a na Slovensku	23
 Cesta k záhradnej plakete "Prírodná záhrada – oáza pre život"	24
 Kritériá certifikovanej "prírodnej záhrady"	25
 Čo je to prirodzená ochrana?	27
 Ako to robí príroda?	28
 Prírodný cyklus a kolobeh verzus človek v záhrade	29
 Centrálny strom ako centrálna „vedma“ okolia	30
 Rastliny vnímajú a cítia a vedia sa brániť	31
 Vieme nastoliť v záhrade rovnováhu?	32
 Pred kým a čím hľadáme v záhradách prirodzenú ochranu?	32
 Ochrana pred nepriazňou počasia	33
 Ochrana pred mrazom a studeným vetrom	34
 Ochrana pred silnými búrkami a krúpami	35
 Ochrana pred suchom a slnečnou páľavou	36
 Prírodná ochrana pred škodcami	37
 Čo je to škodca?	38
 Najčastejší škodcovia v našej záhrade	38
 Vošky	38
 Mravce	43
 Slizniaci	44
 Pandravy - larvy	47
 Červce - Coccoidea. Puklice, štitničky	48

 Skočky	49
 Bzdochy	49
 Osy - sršne	50
 Hlodavce - hryzec, hraboš, potkan, myš, krt, piskor	51
 Vijačky	52
 Pásavka zemiaková - mandelinka	52
 Voskovka zavlečená - nový škodca	52
 Rôzne húsenice	53
 Človek ako škodca	54

Ďalšie pohromy v záhradách **55**

 Kučeravosť listov broskýň	56
 Hrdza hrušková	57
 Múčnatka	57
 Ostatné huby v záhrade	58
 Peronospóra na viniči	58
 Lišajníky a machy	59
 Glejotok	59
 Háľky na ružiach	60
 Plesne paradajky, uhorky, tekvice	60

Najčastejší „predátori“ v záhradách **61**

 Ježko	62
 Lienky	63
 Ucholaky	64
 Hady, jašterice	65
 Dravé bystrušky, vážky	65

	Žaby	66
	Modlivka	66
	Sršne, osy ako predátori	67
	Aj svätójánska muška a svrček je dravec	67
	Hrabavá hydina	68
	Mačky, kačky	68
	Divé vtáky v úlohe predátora	69
	Netopier a krtko ako pomocník	70
	Užitočné pavúky	70
	Ostatné tipy a triky na biologickú ochranu	71
	Výluhy, postreky	74
	Vhodná výsadba - stanovište	75
	Presvetľovanie	76
	Jazierko a riasy	77
	Rozmarín v zime	78
	Čo ste možno nevedeli	79
	Čerešne bez červíkov a drozdov	81
	Kopčeky od dážďoviek	82
	Dierky po pieskarkach	82
	Pes v záhrade	83
	Mačka v záhrade	84
	Hydina v záhrade	84
	Prirodzená ochrana zvierat v záhrade	85
	Užitočné knihy a linky	86
	Keď zavládne prímérie	87

Pohľad na škodcu je väčšinou len o uhle pohľadu pozorovateľa. Ako napríklad táto včielka samotárka, ktorú volajú „čalúnnica“. Vyhryzáva totiž kúsky listov, ktoré si nosí do komôrok. Veľakrát si urobí komôrky v kvetináčoch. Kvôli vyhryzávaniu ju niekto považuje za škodcu. Pritom je to veľmi dôležitý usilovný a potrebný pomocník - opel'ovač. Vykrojené listy jej prepáčime.

O tom to je. Príroda sa na to nepozerala jednostranne, každý živočích, rastlina, každá bytosť rastlinnej, živočíšnej a minerálnej ríše sa počíta ako dôležitý kameňok do celkovej mozaiky. Všetko má svoj zmysel.

Upozornenie

Milí prírodne zmysľajúci záhradkári, záhradníci a iní pestovatelia a chovatelia hľadajúci alebo praktizujúci udržateľné (permakultúrne) pestovanie a chov v súlade s prírodou.

Táto príručka, založená na opise našich vlastných skúseností a podložená našimi fotografiami, neprešla žiadnou jazykovou ani redakčnou úpravou, preto prosím prepáčte niektoré moje prehrešky voči súčasnej oficiálnej jazykovede.

Táto publikácia vznikla na základe mojich niekoľkoročných pozorovaní prírodných postupov a ich kopírovaní a skúšaní v záhradných podmienkach.

Napísala som klasickým spôsobom niekoľko kníh, ktoré boli vydané knižne najväčším slovenským vydavateľstvom IKAR a mohli ste ich (niektoré stále môžete) zakúpiť na pultoch štandardných knihkupectiev.

Pri knihe, ktorú čítate, som sa rozhodla skrátiť čas a medzistupne, ktoré začali svoju históriu v našich záhradách, následne som momenty zvečnila mojim fotoaparátom, zachytila v hlave, následne v počítači, aby sa v skrátenej ceste dostali čo najskôr k vám. Výnechala som, respektíve urýchlila, niekoľko medzistupňov, ktoré sú štandardne u vydavateľa a distribútora.

Všetky opisy, ako aj celý obsah, sú moje a naše vlastné skúsenosti, čiže nepreberám časti z iných, podobne ladených, publikácií. Pokiaľ sa rozhodnem na nejakú externú knihu, alebo iný zdroj informácií upozorniť, urobím tak priamo v texte.

V mojich tlačených knihách som popísala príbehy našej väčšej staršej prírodnej záhrady, ktorá začala vznikáť z ničoho v roku 2004.

Táto prvá záhradka dostala v roku 2016 najvyšší stupeň prírodnej certifikácie a síce plaketu "Ukážková prírodná záhrada". Ukážková znamená, že by sme ju mali ukazovať druhým a tým motivovať ľudí na zakladanie záhrad takéhoto prírodného typu.

Našu domácu záhradku tým, že je súčasťou nášho bývania, ukazujeme raz do roka pre absolventov mojich kurzov ako názornú praktickú

ukážku. Celoročne ju ukazujeme v rámci 12 dielov nášho video seriálu „Zdravie zo záhrady“, ktorý je voľne dostupný na mojej web stránke a tiež prostredníctvom mojich kníh a článkov a rozhovorov v rôznych časopisoch a iných médiách.

V tejto publikácii sa budem venovať popisom širších súvislostí a niektorým vybraným postupom, ako vieme prirodzeným spôsobom ochrániť plody a dary prírodnej záhrady. Pravdaže bez agresívnych postupov a chémie. Pohľad na škodcu a predátora.

Dnes je moja snaha o šírenie zdravých záhrad zameraná na šírenie osvetu formou náučných názorných kurzov, aby som motivovala a inšpirovala druhých v zakladaní zdravých záhrad.

Robím kurzy navrhovania, zakladania, pestovania, prírodzenej ochrany pred škodcami, prírodného včelárenia a chovu úžitkovej hydiny v prírodných záhradách. Súčasťou je spracovanie plodov, liečivé rastliny a zdravé recepty.

Táto príručka vznikla v rámci podpory cyklu kurzov *Škola prírodných záhrad*.

www.prirodne-zahrady.sk

Názorná výuka v našej 2. záhrade s modlivkou

Nie, to nie je sci-fi z filmu „Predátor“, je to larva lienky na obede. Nie je vyberavá, stačí jej vošková monodiéta. Ako jej chuti vidíte sami. Žeby sa aj usmievala?

**Príbeh dvoch
prírodných
udržateľných liečivých
záhrad**

V prírodných záhradách listy ponechávame v záhrade. Pod stromami, vo výsadbe, záhonoch je listová perina.

Áno, dá sa vytvoriť aj na menších pozemkoch zmysluplná malá prírodná permakultúrna, prírodná, teda udržateľná záhrada. Pri minimálnych finančných nákladoch, ale o to s väčším osobným nasadením.

Príkladom sú naše dve vlastné prírodné záhrady, obe na území Podunajskej nížiny. Jedna je na 10 árovom pozemku a druhá na menšom štandardnom 6 árovom pozemku, obe vrátane stavieb v zastavanej časti obce.

Menšia začala vznikať na stavebnej suti v roku 2011 a dnes (2019) je z nej už mladá záhradná dáma v rozbiehajúcej sa prírodnej plodivej kráse.

Vznikla bez navážky, bez veľkých nákladov, ale o to viac dostala našej pozornosti a času. Pretože o tom vlastne prírodné záhrady sú. Sú o vzťahu záhrady, celého priestoru vrátane flóry, fauny a ľudí, ktorí sú jej súčasťou. O tom je celá táto publikácia a všetko čo robím. Ako si vybudovať nielen záhradu, ale aj vzťah k nej.

Pretože či súhlasíte alebo nie, my sami sme neoddeliteľná súčasť prírody a čím skôr sa na ňu naspäť napojíme, tým skôr bude nielen naša

záhradka, ale celé naše okolie udržateľné pre život. Naše záhrady sú pekne zapojené do udržateľného prírodného ekosystému, kde samotná príroda na seba prebrala časť úlohy a udržuje rovnováhu svojimi osvedčenými mechanizmami. Škodca - predátor.

Obe naše záhrady získali plaketu certifikovaná prírodná záhrada. Staršia záhradka v roku 2016 ako „Ukážková prírodná záhrada“.

Každý pomocník sa počíta.

